

Виходити во Львовъ що Середы
и Суботы (крікъ русихъ святокъ) о
4-55 годинъ на пахудки. Литер. додав-
токъ „Бібліотека найзнатн. повѣстей“
виходить по 2 печат. країнъ кожного
15-го в поздн. для кожного мѣсяца.

**Редакція, адміністрація і експе-
диція** підъ Ч. 15 підъ Галицією.
Всі листи, посилки і рекламація
надлежать передплати підъ адресою:
редакція і адміністрація „Дѣло“
Ч. 15 підъ Галицією.

Рукописи не звертаються тільки на
попереднє застережене.

Пошлинокъ членъ стоять 10 кр. а. в.

Дѣло

Оглядъ на рокъ 1880.

III.

Такъ отже аништранна політика держави, ани політика країнъ не принесла минувшого року для руского народа ніякихъ виднихъ користей, нікого получшия безблагодійній доля. Говорачи о державній і країнній політицѣ, не можна не згадати о дѣятельності нашихъ рускихъ пословъ якъ въ радѣ державній такъ і въ соймѣ. До мінімальної скількохъ доведене число рускихъ пословъ въ радѣ державній і въ соймѣ вже з різгів поширило будо приготувати загаль Руїнівъ на малоустановленій або і цвіковиту беззусінність рускихъ парламентарій заступниківъ. Всі порозуміли, що при такъ страшно уменшенній числа рускихъ пословъ годъ жадати бѣль усійшої, активної дѣятельності парламентарій. Рускі посли по своїй маючи численності перестали бути дѣятельнимъ факторомъ парламентарій, съ которымъ бѣль соймъ країнній якъ особено рада держави по необходимости мусіла числитись. Рускі посли могли вже тілько відносити въ імені руского народа такъ справедливий а такъ численний жаль безъ надзи на якій-небудь успіхъ, они могли лише статися голосами свого народа волюючи въ пустыні, відносити передъ широкими світомъ сей голосъ „по усіянії всіхъ“, подавати знакъ життя руского народа и остатися мало-численними сторожами многочисленного, забутого и покинутого народа.

Якъ і дуже сумно мусіла бути така роль нашихъ пословъ сама собою, однакож при всімъ тімъ могла она мати також і свою велику вагу, а то силою самихъ ідеї справедливості і силою жизненого права живого і многочисленного руского народа. Если сила въ перевідь взгідъ стає правомъ, то зновъ на відворотъ право — ясне, не-оспориме — може також статися до певної міри силою. Если отже мало-чи-

слений голоси рускихъ пословъ мали статися такою силою, випливуючою зъ самого ясного, неоспоримого права руского народа, то они могли бути се осягнути лише способомъ інтензивностію. Шо такъ не сталося — се есть фактъ незаперечимимъ. Радо признаюмо, що голоси нашихъ трехъ пословъ рускихъ въ радѣ державній відносилася сесії не съ більшою, то напевно съ робиною силою якъ давнійши 15-ти-посольської делегації рускої. И въ тімъ почиває ихъ велика заслуга, тімъ більша, що теперішній обстоятельства въ радѣ державній були для нихъ незрівнано більше некористні якъ за попередній каденції парламентарій підтримано прокарировано. Мимо того не стало имъ тон інтензивності, которая бѣль могла падати силу оспорюваному але неоспоримому праву руского народа передъ державнимъ парламентомъ, а бодай передъ самими австрійскими народами. Рускі посли въ радѣ державній розлучились відърадѣ съ централістичною партією і о столько звернулись минувшого року на нову дорогу, але сей вихъ поступъ не мавъ ще на столько рѣшительності, що съ робиною послідовательностю обявлявася въ цѣлій теперішній парламентарій дѣятельності всіхъ трехъ пословъ одинаково, а колективній заявленіи нашихъ пословъ въ радѣ державній не мали доси смили ясно заявити становище руского народа і рѣшучо висказати найважливішу кризу Руїнівъ, що централістична політика торгувалася доси безсовістно долею цѣлого народа, отдаючи его на ласку і пеласку красныхъ гегемонівъ якъ цвіну підтриманої державної гегемонії централістівъ. Така неясність колективніхъ заявленій рускихъ пословъ дає додадуватися неясності самій політичної програми, особливо передъ народами, котрій стремяеть до рѣвноуправління всіхъ народовъ, і не може розбудити у нихъ позитивного довірія до руского народа якъ союзника державної програми помирена всіхъ народовъ че-

резъ нихъ новне рѣвноуправління. При такої неясності і неоднозначності посыпки другихъ народовъ не могутъ мати поруки, чи заступники руского народа при першої-дужній змінѣ міністерства зновъ не перехилатися на сторону централізму мимо того, що централістичне правительство тілько союзомъ съ Поляками противъ другихъ народовъ, а тымъ самимъ тілько дальшою видачю Русинівъ підъ ихъ гегемонію може і ну-суть окуплювати свое существоане. Въ тімъ почиває однѣ зъ головныхъ причинъ, для чого голоси рускихъ пословъ не мали доси тон інтензивної смили ясного і неоспоримого права народного. Зъ тоні самон причини не могли они покористати павати зъ тоні силы, яку ихъ голосамъ жобы бути надати такъ безперечно величавий а однодушний обиль народного вѣча Руїнівъ.

Взглядно користнійше становище припало рускимъ посламъ въ соймѣ. Тутъ представляють они едину опозицію, котрої теренъ дуже широкий і многона-дійний. Именно дялого, що теперішній більшість соймова — если вже не цвільний майже соймъ съ малими винятками — представляє на дѣлѣ лише одну групу країнъ интересовъ великої постії и въ тімъ маю що не кастовий на-правленію розвиває свою дѣятельності, становище опозиції въ соймѣ являється дуже користнімъ мимо мало-численності опозиційнихъ пословъ. Сума інтересовъ значно переважаючою части краївон людності, незаступлено въ соймѣ, може падати мало-численній опозиції соймової таку силу, котра привелася съ часомъ заступниківъ опозиції до дуже поважного числа, тімъ новажливішого, що за нею стояла більшість краю. Але до сего необхідно потреба, щобъ опозиція зрозуміла тое важне становище заступниківъ позапарламентарій більшості краю, щобъ смило і съ цвілою свідомістю обніла въ свои руки заступництво інтересовъ теперішніою

соймовою більшістю незаступленыхъ, щобъ не толькож буда смилою, всесторонно основною і оборотною въ критицѣ дотеперішнього веденя країнъ справъ, але заявила також позитивну програму здорової акції соймової і лучшого уладження всіхъ країнъ справъ, безъ чого опозиція николи не може бути въ повній успішною.

Мимо усій поодинокихъ рускихъ по-слобів ступити патную дорогу, загаль рускихъ послобів соймовихъ не змігъ доси статися такою активною опозицією въ соймѣ, хотай дуже сумний стань краївон господарки і очевидний широразъ більшій застай найважливішихъ справъ країнъ подававъ дуже широке поле для успішного виступленя опозиції. Съ жалень треба сказати, що голоси гр. Рєл, гр. Круковецкого, дра Зубікевича і ін. вищерили рускихъ пословъ въ найважливішихъ справахъ. Такъ вправда осталисяся опозицією въ соймѣ, але опозицією слабою, пасивною і совітъ не такъ жизненно, якъ жизненно, справедлива і сильна наша справа народа.

Подвойна крейдка.

(Студія підъ податкомъ грунтovимъ.)

I.

(Даліше)

Але тої міфи власне тутъ забракло. Зъ чотирехъ членовъ выходачихъ зъ виборбівъ і маючихъ задачу, вгаданий фіскальний тенденції противуважити, одинъ, вибраний въ „найнишіе оподаткованыхъ“ властителівъ земель кожного повіту, ео ірзо мусіть заступати інтересы більшої земської посіїости. Прочихъ 3-хъ членовъ вибрали въ іншихъ краяхъ короннихъ, не ущасливленыхъ радами погітовими, відьми громадські; у насъ — Виборбіи радъ погітовихъ, с. в. тѣ самі, підъ котрьихъ фірмаю виступали при всіхъ виборахъ „виборчі комітети польські“ въ вище

„Къ услугамъ, Ваше Высокоблагородіє!“ — бтиожнъ покорно реставраторъ.

Вышонь панъ ревизоръ въ реставрації, але икосъ не платить за сігіданіе: може забути, а може задумати заплатити познайшіше і тому казати прійти реставратору до себе — Богъ єго знає!

Теперь винеси панъ ревизоръ до „осмотру“. Якъ бѣль тамъ „осмотрюваны“ — не наше дѣло судити, бо памъ не слѣдъ вглядати въ дѣятельності генерального ревизора жалізниць, котрої вже самъ чинъ ручить за точне переведеніе своїхъ обовязківъ. Але треба такої призначати, що при тыхъ оглядинахъ сповідати панъ ревизоръ ревію свою задачу: искоди заглянути, о всімъ наглядно переконувася. Минуло полуудне, панъ ревизоръ вѣлько добрий обідець, проріманіс трохи, разглинувася гденоуда, і такъ прійшовъ пісочеръ, минула товста вечера въ реставрації, однакож не заплачена, і настает часъ спочинку. Въ вигодній, приготованій для себе комітетѣ заснувъ панъ ревизоръ блаженнимъ сномъ. Не знати лиши, чи і всі урядники спали такъ щасливо — може не одного сонъ не брали, неодному рідини гадки валили голову...

На другій день рано звінівъ панъ ревизоръ, що хоче удастися на торъ австроїскій, щобъ реагіната тамъ розпо-

Ревізоръ зъ Петербурга въ Волочискахъ.

— До шефа! до шефа! лишь скорше!
— Відкітъ до кіндіго бюро, та ка-
жеть, нехай кожный ідти паранди-
мундуру і сійтіть сей-часъ до шефа!...

— На милості Бога, збиратесь, па-
нове, чимъ скорше! А гдеже другій!
Кличте тутъ всіхъ, щобъ разомъ иль по-
рядку до шефа удастися.

— Бодай Васъ, Прокопе Прокопо-
вичъ! Где же можна такъ довго запинати
судаківъ!

— Ходіть вже, бо часъ минавъ;
годъ паразитися памъ пану ревізору!..

Такій адиркъ зробився одного кра-
сного ранку въ першій половині січня
1881 року на стації въ Волочискахъ,
коли віселаць бѣль шефа розійшися поміжъ
урядниками вѣсти, що пріїздить въ Петер-
бургъ генеральний ревізоръ жалізниць,
п. Карлінський, і бажає, щобъ всі уряд-
ники стації представилися ему. Пріїзд
пану ревізора никого не сподівались, і то-
му-то тамъ нагла вѣсть мось громомъ
спала на дѣльний корюсъ стаційний і п. т.
кождій душі будались яксь дивній чу-
стю... Одній шукає свого мундура,
другій бігає, Богъ вже за чимъ, бѣль

кута до кута, а тамтой звонь кликай
історичніо та наганінь всіхъ до скоро-
сті. Але-бо і було чого непоконитись.
Ни въ бтсі, ни въ бтті въхідять самъ
панъ ревізоръ, а ревізоръ предѣй не абы-
никъ „персона“! Треба зважати, щобъ его
очамъ представилось все точно і мъ по-
рядку, бо не добре власніжти собї на
гнівъ; така рѣчъ може часомъ і зде скончиться...

Скоро мось ліскавиць дійшли та-
кіть до унії всіхъ урядниківъ, і за
малый часъ згромадились они всі разомъ
и шнуркомъ удалися до бюро свого шефа.
Варто було бачити той порядокъ, ізъ я-
кимъ ішли они представлятися пану реві-
зорові — все по старшині: на передѣ
великій, за ними малій, а за тими ще
меншій. Тихо прійшли они до дверей і
смирно війшли до бюро. Тутъ сидівъ на
маткі вѣтели панъ ревізоръ, і звіні-
давши думно голову, окруживши дымомъ
помічного цигара. Строго урядову мину-
вавъ панъ ревізоръ; на його лиці мало-
вилася пошага і така невысокаша превість
себї, яку поєднають лише „высокій“ осо-
бъ. Оглянувшись уставившихся смиро-
ніїмъ урядниківъ, позадивши коло себе
ізъ кількохъ пісниць. Зближалася

ізке година другого сігіданія. Видно, що панъ ревізоръ не має звичаю обмінати
той години, бо і теперъ звернувши до
шефа съ словами: „Гдѣ здѣсь трактиръ?“
Мігъ надо перекусити кое-что, прежде
чтимъ начини осмотръ.

На ті слова звінівъ шефъ і склони-
вши пісниць на анткъ, що бѣль сей-часъ
гото відповіти „розказъ“ своїмъ звер-
хностямъ.

Панъ ревізоръ пойшовъ вольнимъ
крокомъ напередъ, а за нимъ поступали
ізъ покорѣ урядники. Війшли до реста-
врації. Заставлено столь смачними страв-
ами і солодкими пісницами. Панъ реві-
зоръ, видно, має добрий аппетитъ, бо за-
бідає здорово і не відволинися бѣль
шклянки...

Мігъ понравилася наша гостиниць —
промовивъ панъ ревізоръ, поєн-
давши собї до волѣ. „Видно, що содер-
жатель сопливавий і тіщательний чолові-
ківськъ. Призовіть его къ мігъ“.

Прибігъ реставраторъ і склонивши
ізносіємъ пану ревізору. Ревізоръ
уміхнувши ласкано і промовивъ до
реставратора:

„Какъ ваше отечество?“
„Казимиръ Казимировичъ, Ваше
Высокоблагородіє!“

„О пять часовъ вечера потруди-
тесь прийти къ мігъ.“

описанными способами агитационными, в которых выражены также и самы такие же способом, защищали свои существование. Последний б. рубрик из нашей таблицы (5—9) показывают намъ, искъ пошли Выдѣмы посѣтой свою задачу. Эта же линия на 600 членовъ шаунковыхъ комиссий вѣдьла нечто-то-то 24 селинъ и вѣдѣть?), значитъ 4% цѣлого складу (и самы вѣдѣль Галичинѣ, безъ краевского района, находитъ только 8 на 407, с. в. 2%,), а колибѣлько хотѣли уважати ико заступниковъ селинскихъ интересовъ еще такожь видѣть 15 селинъ и вѣдѣль (хотѣть тѣхъ только наибольше 2—3 суть руски священники, а прочай, ико польскіи священники жючай середъ рускии масы населени и по части изъ ласки лиши своихъ польскихъ парохій а по части будучи самы администраторами большихъ посѣтостей конституціи, иши очевидно рука изъ руку съ польскими интересами), то и изъ такожь слыша интересъ селинской посѣтости замѣтити маѣтъ изъ комиссіи шаунковыхъ изъ цѣлымъ краю заливо 6%, своихъ заступниковъ, — тогда, искъ рѣночночно больши посѣтости маѣтъ ихъ 54%! Тутъ мусимо замѣтити еще такожь и то, что и старосты, будучи вирочимъ изъ великай части у наѣзда рѣночночно администраторами большихъ посѣтостей (бонну вѣтъ вѣтъ у рѣве!), уважали изъ вѣдѣнь тѣхъ изъ интересомъ фискуса, искъ и съ интересомъ вагалу податкующихъ, презентутии министерству скарбу до именованіи изъ заступниковъ фискуса — таожь администраторъ большихъ посѣтостей. Се видно ясно изъ нашей таблицы, бо, искъ сказано выше, именованыхъ заступниковъ фискуса выпадаетъ 300, тогда искъ изъ нашей таблицы первый 4 рубрики достаираютъ ихъ только 240; значитъ прочихъ 60 членовъ треба уважати изъ дальніхъ рубрикахъ. А что именно не изъ рубрикахъ селинскихъ интересовъ, а только большихъ посѣтостей, изъ то макро доказы изъ складѣ воинскихъ комиссий посѣтовыхъ, и такъ**): изъ посѣт. комиссіи изъ Бирчи и Рудкахъ лѣбовскаго района; изъ Бучачу, Городецѣ, Погорѣцахъ, Станиславовѣ, Збаражи и Золочевѣ — тернопольскаго района; изъ

Бржеску и Лимановѣ району краевскаго, изъ 8 членовъ, изъ вѣдѣнь когда изъ тѣхъ комиссій складається, выказано по 2 ц. к. урядниковъ, а по 6 администраторъ большъ посѣтостей — значитъ до 4-хъ заступниковъ большинъ власности ими самыми, а изглино Выдѣмомъ разы пов. выбранныхъ, дадаѧ администрація еще 2-хъ интересентовъ то и самы группы ико своихъ заступниковъ, выключающи рѣночночно селинскій интересъ, совѣтъ отъ заступництва. Зрѣкаючись такимъ чиномъ изъ своего вѣдѣнья, администрація вѣдѣла се не только изъ отведеніи користъ большинъ посѣтости: надто бо заудиена вѣдѣла тѣмъ самыми мене-протъ посѣтость менша (селинска) a priori изъ заплаченіе всѣхъ вѣдѣль податковыхъ, ико собѣ больша посѣтость, при такъ щедро вымѣреномъ заступничествѣ выбороти уѣхѣ. Но треба памятати, что чинибѣть, до ико всѣхъ вѣдѣль комиссіи були покликаны, мала два и то немиловидно острѣйѣѣніе: каждый креїцарь, о икѣ бы вѣдѣло шауньбы, изглино податокъ одному контрибуентови, мусить бути заплаченый черезъ всѣхъ другихъ. А колибы той креїцарь подаровано одной цѣлой половинѣ контрибуентови, то той дарунокъ мусить бѣль всѣкимъ пошады заплатити друга половина.

Тутъ вѣже не ма инико мѣстца изъ выкруты о „miesianym uciisku narodowosci“, o „miesianej niesprawiedliwosci ordynacyi wyborczej“, o „miesianem falsowaniam wyborow“, o „miesianych krzywdach serwitutowych“, бо тутъ даѣться все предупреждѣніи изъ цифры, а цифры маютъ свою неумолиму, переконуючу силу.

Цѣла, потягнена до податку посемельна власность изъ Галичинѣ, выноситъ кругло 13,090,000 морговъ, изъ того изъ больши посѣтости припадаетъ 5,630,000 м. — 43%, изъ меньшу 7,460,000 м. — 57%. Таа земска власность маѣтъ изъ духу либеральному устаны изъ 1869 „сама себѣ оподаткувати“ (Selbstbesteuerung!), а туу задачу самооподаткованіи поручили Выдѣмы радъ посѣтовыхъ изъ спѣциальни изъ администрацію тѣмъ 363 податкующими интересентамъ, изъ помежи которыхъ заступники большинъ посѣтости маѣтъ 324 голособѣть — 90%, а заступники селинскіи посѣтости 39 голособѣть — 10%!

Съ икими намѣреніями тѣ тѣкъ перемагающи заступники большинъ посѣтости до порученіи имъ изъ тѣхъ комиссій задачи приступали, мы того не потребуемо догадуватись; нехай больша власности, высказавъ тобъ сама своими власными словами и власнимъ языкомъ*):

* Uwagi nad obecnym położeniem właścicieli dóbr ziemskich. Nap. Edmund Ja-

strzebski. Dębno 24 czerwca 1880. Tarnów. 1880. Nakładem autora. 8° p. 17.

„Ratunek załatwowyw i praktykem czynszem“) отъ краю дѣстало до подолка, — за надто было мало, а еще и тоз тронка не казали платити черезъ самыхъ селянъ, але также и черезъ пановъ, бо разложенъ ихъ изъ цѣлого краю!

(Конецъ буде.)

ДОПИСИ.

Зъ Станиславова. (Зборъ передвиборного комитету.) На зборъ комитету 30-ти, избраного черезъ передвиборчій зборъ 28 грудня 1880 (гл. Ч. 100 „Дѣлъ“ 1880) явился изъ Станиславовѣ 3 (15) сѣчня 1881 такожь предѣдатель б. субкомитетѣѣ, котрый отъ теперь належать такожь до комитету передвиборчаго, а надто прибули бѣль окремого запрошеннаго належачи до комитету отпорученіи сельскихъ громадъ изъ значимъ числа.

Предѣдатель, о. К. Церкевичъ изъ Опрышовецъ проводилъ оживленому засѣданью, середъ котрого разъ-по-разъ забирали многи селяне голосъ. Именно селянинъ И. Сербинъ изъ Викторова занялъ горячими словами, що пардѣ крѣпко обстане за тѣмъ кандидатомъ, котрого вказувати притомъ представителъ обѣхъ сельскихъ товариствъ „Просвиты“ и „Качковскаго“. На его внесеніе ухвалено предовѣдѣніе, не разходитись изъ силь зборовъ, аль зборъ оббере кандидата; дальше, що за кимъ большость рѣшилъ, того кандидатуру маѣтъ менѣштесь безусловно поизрати. Тогда, по довѣрѣ и горячой розправѣ черезъ голосование рѣшено кандидатуру п. дра И. Добринскаго изъ Львова, котрого выступленье изъ послѣдніомъ вѣчу во Львовѣ высоко поднесено, а заразомъ ухвалено, запросяніи его, ико безусловно обраного кандидата, явитись лично изъ вѣчу выборцѣи, котрое назначено на 18 (30) сѣчня 1881 изъ великай театральной сали изъ Станиславовѣ.

Поляки изъ свои стороны такожь гадають ставити кандидата, але агитациіи ихъ доси ведеси лишь покутно. Говорять, що маютъ намѣреніе, экспериментувати съ выборомъ п. Залескаго изъ Намѣстництиза за помочію ц. к. политичныхъ классей, котрому маѣтъ уступити, макро подготовлено же кандидатуру п. Брыкчицкаго шляхтичъ изъ Пацькова, що до свои програмы и тѣдностій посольскіи со-вѣтъ неизѣгнѣній.

M.

Зъ надъ Буга. Позвольте менѣ, пане Редакторъ, помѣстити изъ Вашъ щардѣѣ „Дѣлъ“ колиже слѣдъ о нашихъ мѣстечныхъ относинахъ. Сокальскій дѣлѣѣ „Towarzystwa pedagogicznego“ раз-

ложенье желѣзницъ, изъ цѣли застосованіи у себе гдѣкѣхъ можливыхъ змѣнъ и улучшень. Мундура урядового п. ревизора не зналъ при себѣ... ну, то же була рѣча, выстаратись о отповѣдѣній для достоинства генерального ревизора мундура. Убрали панъ ревизоръ изъ той мундуру и тѣкъ поѣхали до Підволочискъ и почай разгледати расположение астрійскаго тору. Мы бачимъ его изъ Підволочискъ изъ реставраціи, где бѣль изъ тонаристіи своихъ урядниковъ заѣда смѣтани обѣдъ.

„Вотъ, я позабылъ свое портмоне п. корманѣ другого серука“. — „Нѣтъ“ — отказанъ одинъ изъ урядниковъ и заплатитъ за обѣдъ.

Тымчасомъ вѣдѣлись якіе-то мужчины до пана ревизора и подали ему съ усмѣхкою руку изъ привѣтъ.

„Я не имѣю чести знать Васъ, господинъ“ — промовиши панъ ревизоръ и остро вѣгнувшись изъ него.

„Ta икѣ? Мы предѣдѣ оба грали вѣдѣль вѣдѣль пѣдъ ногутомъ“...

„Не забывайте, господинъ!.. Но идѣмъ оттуда; макро кажется, что это изѣкто умышленный обидчикъ или сумашедшій“.

Урядники обурѣлись на смѣхака, що вѣдѣлись изъ такими словами до ихъ

начальника приступати и выѣшли за паномъ ревизоромъ, що изъ гѣнѣи скорыми кроками выходинъ изъ салѣ. Сей-часъ таекъ бѣльхъ панъ ревизоръ вонъ до Волочискъ, бо, искъ выразиши, „здѣсь (т. е. изъ нашій непиній Галичинѣ) люди неучтивые и оскорбителѣ чести“.

Въ Волочискъ вѣдѣлись панъ ревизоръ вонъ до реставраціи. Сидить себѣ та паннаше дороге вино, аль ту икъ вѣтъ изъ бѣти вѣдѣлась до него якіе подозрѣніи професіи чоловѣкъ и макро добрый знакомый подходитъ до генерального ревизора: „А то Вы... Видно, добрѣ Вамъ, позидите, коли вѣдѣетесь винце!“

„Мечѣтъ!“ — озвалъ одинъ изъ урядниковъ и изъ тихъ промовиши: „Се панъ ревизоръ изъ Петербурга!“

„Ta икѣ-тамъ ревизоръ!.. Передъ тѣдніемъ грали мы оба у Мошка изъ карты, та отъ вѣдѣлась менѣ 42 кѣнѣи“...

Панъ ревизоръ покраснѣвъ на лицѣ и икось тревожно оглянувшись кругомъ себѣ. Заразъ однакъ прибралъ строгу урядову мину и голосно вѣваси: „Трактирщики, позамѣтите прочь этого драниго!“

Ровнять булы выполнаны, але изъ тѣхъ гарморѣ вѣдѣлись люде, та отъ — диво! гдѣкѣй вѣваси вѣдѣль пана ревизора свого знакомого, або тонариша коли побачиши панъ ревизоръ пе-редъ собою полицею, становъ покорный монъ баранецъ. Хотѣть щоевъ казати, але вѣдѣль вѣдѣться ему вѣтъ ротѣ, бо побачиши около себѣ цѣлу громадку тѣхъ людій, що смили привѣтатись до знакомства съ нимъ. Вѣтъ они икось не дуже користно говорили о пану ревизорovi, бо реви полицеи вѣваси его пѣдъ свою старанну опѣку. Отъ,

почась цільний рядъ отчитовъ популярнаго, очевидно изъ посыпкъ языка. Такъ пріамбръ для 16 л. сбачи маєтъ другій выкладъ п. Б. Русинъ, учитель мѣстечковой школы въ Калушѣ, изъ подъѣмъ языка. За темътъ выбранъ себѣ п. Б. «Пады татарскѣ на землѣ рускѣ, особенно за часы князь Данила и Лева». Треба признать, что предлогъ представлять рѣчи досѣтъ занимавшо и безотвѣтно, хотя и цѣлкомъ популярно. Но бѣдѣдѣльны мозговыя извѣстки только то, что предлогъ подобенъ извѣстъ за великій сердечнѣй князь Данила и извѣстъ наглядомъ Татары, искъ такоже обманывать извѣстивъ извѣстки краю и народу, который былъ предметомъ выкладу, очевидно, чтобы не развили демократичнаго слуху самыя артисты. А иже спарадъ сумнѣемъ фактъ есть, что п. Б. не маѣтъ на столько цивильной отвѣти, чтобы свой предметъ выражалъ по руски! Но певано далеко большу користь будоѣи вынесло аудиториумъ, складающееся перенесено въ руского мѣщанства, въ выкладу д-ра него болѣше здравѣмъ и приступного, при томъ болѣше спонуляризованого.

Сокаль числить всѣи урядовыи выклады о 300 мешканцѣи, большии гр. кат. обреда дѣтъ римско-кат. и говорить переважно по руски, окроѣтъ малого числапольсконъ интеллигенти и мѣщанства. Интеллигенти руска спарадѣ нечисленна, однакъ при добрѣ воли и большои инициативѣ моглобы не одно добро зробити. Маємо спарадѣ філію «Общества имени Качинского», однакъ дѣятельность еї не есть еще та, искъ появина буты. Има у насъ организаціи, а до прискореніи тоихъ причинилобыся даже заложеніе читальни и политичнаго товарищества, который бы ширилъ жіѣнъ народомъ проспѣту и почутіе народности и выкликали большии жити середъ загальнаго анатія. Спарадѣ горомъ признать, что мы дотечерь не маємо читальни, кому далеко менишъ и бѣдѣдѣльни села позакладали вже такъ у себѣ.

Особливо мѣщанство наше подѣльно даже подъ наслаждомъ почутіи своеи народности и своихъ власныхъ интересахъ, дающи легкъ вымыскувати при всякихъ выборахъ спрѣтнѣй агитаторамъ, искъ се здѣсь мы наймѣнѣйши приѣмъ при послѣднѣхъ выборахъ до рады поспѣшони, коли въ групѣ жѣстъ выбрано людѣй намъ непріклонныхъ, а наѣтъ бѣзносочетнѣи непрѣжно до нашихъ спарадѣ народныхъ. Вина за се спадає въ великій мѣрѣ на нашу независимуу интелигенцию, хотій треба признати, что находится въ окрестности хдекотрѣи цирѣ патріоты. Консервиція выпаде дѣль наше такоже, искъ не наѣтъши. Однакъ, есть надѣя, что при замагаючомъ щораѣи большии жити жѣжъ Русинами въ загаль, до чого «Дѣло» сильно причиняется, начиная и у насъ бѣльши дѣятельности на жѣстци заильнаго анатія.

X.

НЕРЕГЛЯДЬ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державы) по четыротыждневой перерѣзѣ зборалась на ново и отбула днѧ 6 (18) сбачи с. р. 104 засѣданье. Послы зборались численно, тѣлько Полікобъ браковало до 20. О 11 годинѣ отворилъ президента гр. Коронинъ засѣданье. Насампередъ отчитано письмо Молодочеха Ю. Грегра, въ которому тойже осведѣніе, что складае еї посолскій мандатъ. Министерство оправедливости внесло проектъ закону о змѣнѣ поступованія конкурсового и екзекуціоннаго въ цѣлѣ опѣки правной надъ вѣртителями. По представлению палатъ новыхъ министровъ торговыи и справедливости и по отповѣди гр. Татѣлого на интервію пос. моравскаго Обрачай въ спрѣтѣ регуляціи Одры, которая, якъ президентъ министрѣ запевалъ, въ короткѣй часъ наступить, приступлено до порядку дневнаго. На порядку дневнѣй быть законъ противъ лихви обиравшій въ себе внесеніе посл. Вебера и проектъ правительственный. Позалѣтъ даниѣйши проѣктъ комисіи означивъ максималъи стону процентовъ, а бувшій министръ оправедливости въ тымъ проѣктомъ згодити не хотѣть и соединять, что законъ такій не внесе до наївышои санкціи, то комисія внесла отмѣнѣный проѣктъ. Новый проѣктъ тымъ р旣жните отъ даниѣйшаго, что замѣсть означивъ максималъи стону процентовъ, уважатиша мае за переступство лихвирко подпадающи закономъ карному, коли сума процента, выскобъ побѣнныхъ и кары конвенціональныхъ перевышае 10% отъ ста. Но отчитано спрѣвозданіе комисіи черезъ посл. Рыдовскаго и по отворенію дискусіи запевалась до голосу противъ проѣкта пос. Грейтеръ изъ Тиролю, а за проѣктомъ послы: Шайль, Шеффель, Жакъ, Вильгельмъ Пѣферъ, Розеръ и Мадейскай. Посоль Грейтеръ жалуе, что комисія не вернула до понерѣднаго проѣкту, а внесла новый, который, хочъ и станеъ закономъ, все таки не будеъ могъ охоронити зрублованои матеріально соспольнои передъ лихвию. Хотій тенерѣйши полюничнаго проѣкту будеъ отсречи лихвариъ мало ѿ менѣи, якъ законъ въ роуи 1868, то все таки доказуе буть, что палата чувствує потребу выступити противъ лихви.

не будеъ мати такихъ институцій, гдѣбы Русини и іншіи становиѣ могли свою гадки вымѣнити, обиравши и изъ той способъ до себѣ вѣдно вближати — доти наше извѣстїи будеъ занесенои несогоршенною.

Не потребую додавати никакого коментаря до поглядѣбъ ба. п. о. Ничай; примѣчу только, что кромѣ повышеннїи жертвъ въобишавои буть о. Н. днѣ Читальнѣ предлагави газеты, а для хаты достарчти дропы. Чогою ту вице браковало? Ходило о томъ, чтобы выплати людѣй, который бы занеси тою справою, со змѣй ба. п. о. Ничай не бралъ для сиеніи слабости послѣдніими лѣтами въ справахъ публичныхъ личнаго удѣлу. Онь спомагає рускіи институціи, угощувати селинъ при выборахъ, ратувати сироты (особливо по священникахъ) и глядаки людѣй, который бы помогли перевести изумане дѣло. И диво! годѣ будо кого занайти и такъ гадка та не дѣжалась переведеніе изъ жити. Тожъ коли нынѣ та сама гадка, хотій далеко и прикрѣпившихъ обстоятельствахъ, входить въ жити, не можемо занайти нашои уѣхѣи и не выказати нашои подики передовѣмъ тымъ людигъ, которыхъ судьба може только на короткѣй часъ винула до того места, а который поднялъ перевести изъ шынѣшнїи часы такъ труднуу задачу. Честъ имъ. На насъ однай, который бы изъ тѣхъ жѣстъ по разъ первій побачила сиѣтъ, боязъ, и где побирались первій початки науки — на насъ таинить донгъ, который имъ теперь по силамъ складти треба. До таихъ великанскїи будовы, которая має бути зорю лѣпшои будучности для тамошнаго мѣщанства, есть вѣща, хотіи и найменша лента потрѣбна. Майже кождый въ насъ має тамъ свою родину. Пѣднѣсти и увѣльнити якъ бѣтъ тонъ темноты и неволѣ — то нашъ святій обовиавокъ.

Годѣ намъ нынѣ, хотіи и якъ выскочивши изъ, извѣстнѣи тыхъ могиль, где спочиваютъ нашіи батьки и дѣды; годѣ намъ забуты на тыхъ позбѣсталъхъ менишихъ братій нашіхъ, который боротся съ нуждою и темнотою; годѣ не згадати за ту матірь руску, родиу нашу землю, що насъ кормила и где мы найкрасшій єшь нашои дитинства прожили!

Мы слыши тон матери-землѣ; тожъ не отвергаймо нашихъ очи бѣтъ тои згорбленои и забѣженой матери, которая иныи до насъ, искъ до своихъ рѣдныхъ дѣтій, руку о милостиню вытигаетъ. К. В.-з.

НЕРЕГЛЯДЬ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Рада державы) по четыротыждневой перерѣзѣ зборалась на ново и отбула днѧ 6 (18) сбачи с. р. 104 засѣданье. Послы зборались численно, тѣлько Полікобъ браковало до 20. О 11 годинѣ отворилъ президента гр. Коронинъ засѣданье. Насампередъ отчитано письмо Молодочеха Ю. Грегра, въ которому тойже осведѣніе, что складае еї посолскій мандатъ. Министерство оправедливости внесло проектъ закону о змѣнѣ поступованія конкурсового и екзекуціоннаго въ цѣлѣ опѣки правной надъ вѣртителями. По представлению палатъ новыхъ министровъ торговыи и справедливости и по отповѣди гр. Татѣлого на интервію пос. моравскаго Обрачай въ спрѣтѣ регуляціи Одры, которая, якъ президентъ министрѣ запевалъ, въ короткѣй часъ наступить, приступлено до порядку дневнаго. На порядку дневнѣй быть законъ противъ лихви обиравшій въ себе внесеніе посл. Вебера и проектъ правительственный. Позалѣтъ даниѣйши проѣктъ комисіи означивъ максималъи стону процента, а бувшій министръ оправедливости въ тымъ проѣктомъ згодити не хотѣть и соединять, что законъ такій не внесе до наївышои санкціи, то комисія внесла отмѣнѣенный проѣктъ. Новый проѣктъ тымъ р旣жните отъ даниѣйшаго, что замѣсть означивъ максималъи стону процента, уважатиша мае за переступство лихвирко подпадающи закономъ карному, коли сума процента, выскобъ побѣнныхъ и кары конвенціональныхъ перевышае 10% отъ ста. Но отчитано спрѣвозданіе комисіи черезъ посл. Рыдовскаго и по отворенію дискусіи запевалась до голосу противъ проѣкта пос. Грейтеръ изъ Тиролю, а за проѣктомъ послы: Шайль, Шеффель, Жакъ, Вильгельмъ Пѣферъ, Розеръ и Мадейскай. Посоль Грейтеръ жалуе, что комисія не вернула до понерѣднаго проѣкту, а внесла новый, который, хочъ и станеъ закономъ, все таки не будеъ могъ охоронити зрублованои матеріально соспольнои передъ лихвию. Хотій тенерѣйши полюничнаго проѣкту будеъ отсречи лихвариъ мало ѿ менѣи, якъ законъ въ роуи 1868, то все таки доказуе буть, что палата чувствує потребу выступити противъ лихви.

Либеральна преса говорить разъ-на-разъ, що только лѣбдица поникає потребы народу, а длячноже она черезъ дванадцять лѣтъ спокойно придиливалась, искъ лихви рубовалась народъ, потому тенерѣя она за ѿїкуна наїдась? Бѣдѣдѣльни осѣдѣчка, що не може погодити съ вольностю лихви, которая все тревати буде, доки стопа процентовъ не буде ограничена. Доводчи цвѣтами въ законѣ именеснаго, що лихви живиа заборонена, въказавъ бѣдѣдѣльни, що тенерѣйши рухъ анти-жидовскїи не має характеру релагійнаго, въ єдини заявникъ, що буде голсовати за спеціальню дискусію, бо хотій проектъ закона самъ ѿ себѣ недостаточнїи, но все таки лучшій, якби не будо жадного. Пс. Шайль промовляє за проектомъ, хотій самъ признає, що понерѣднїи проектъ будеъ лучшій. Пс. Шеффель въказавъ сумішній стонъ ремесникіи и селянъ, который найбльше вѣтъ лихви терпятъ. О руху анти-жидовскїи въразившись бѣдѣдѣльни съ великою прихильністю, а на доказати жидовской зухлости наїдъ зъ одного цвѣта зъ 1878 словъ одного жида, который съ одушевленіемъ вѣтъ, що за 20 лѣтъ вся земля въ Галичинѣ будеъ жидовка, и що провидінє само ѿїкуючись възбранимъ народомъ, хоць землю галицьку призначити на івое царство Боже на землю. На внесеніе посл. Гольда замкнено засѣданье о годѣ 21/. Слѣдуюче засѣданье отбуло вчора днѧ 9 (21) сбачи.

Франція. Выборы до рады муниципальныхъ въеліи въ пѣлѣї Франціи въ користь уїбранныхъ республиканцевъ. Палата послѣдъ выбрала на ново предсѣдателемъ своимъ Гамбетту, а осенія Сен. с. р. побѣдили Бонири Англійціи пѣлѣї Преторіи. Англійціи стратили 67 людей.

Сербія. Новій выборы до сербской «скупитини» (парламенту) въеліи въ користь нового міністерства. Гистичъ потерпѣвши зоткливу неудачу. Скупитина вже бѣтъ.

НОВИНКИ.

Гр. к. духовенству лѣбдицкой архиепархіи позвольть Пана римскїи монаха колпаки при богослужебно и всѣхъ церковныхъ бѣтавахъ. Колпаки тѣ будуть пизнѣи въ круглї, чорнї барви для пизнѣого духовенства, а синї для вишнога.

Оба товариства академичнїи «Дружнїй Лихвяръ» и «Академичнїй Круженъ» уряджують днѧ 8 лютого въ великої сали «Народного Дому» першій рускїи баль въ сегорбнѣйшомъ сезонѣ. Запрошено до гдѣнїхъ особъ възглядъ вже будуть на той день зъ сторони «Ак. Круженъ», запрошено бѣтъ обожъ товариство възглядъ будуть синї дилами. Надѣмось, що Пчт. рускїи Публіка поспішить охотно при той нагодѣ подати помочнїу руку рускїи академичнїи молодежї въ хмілѣ съ солидарною маніфестацію, такъ якъ зъ другою стороною бѣтъ 8-го л. хотій буде правдолюбно однѣмъ зъ найбльшихъ балївъ въ сегорбнѣйшомъ сезонѣ. Запрошено будуть роздаватись такожъ въ комнатахъ възможнѣшіи згаданыхъ товариствъ, куда зволять звернутись всѣ, который бы случайно запрошено не держали.

З комитета баленевъ: Юліанъ Матвєевъ, предсѣдатель. Денисъ Грабинський, секретаръ.

№ 0. Титъ Яворскїи, парохъ въ Каменѣахъ великихъ жуковскїи дес., упоконовлена 165-мъ роцѣ житя и въ 42-мъ роцѣ священства; о. Ігнатій Сохачій, парохъ въ Добронодахъ збарацкого дес., упоконовлена 71-мъ роцѣ житя и въ 35-мъ роцѣ священства; Евгентій Тене. Днѧ 9 сбачи и. с. напали Текинцїи въ числѣ 30.000 на россійскїи шанци и забрали 4 бѣткїи канони и три моздѣр; однакъ войска россійскїи отбили Текинцїи. Страти по сторонѣ россійскїи възносати 8 офицеровъ въ 102 жоліїръзь забитыхъ въ 9 офицеровъ и 84 жоліїръзь раненыхъ. Текинцїи посторили свой нападъ сіе 11 с. м., при котрѣмъ зостали отпетрѣ съ значими стратами.

Іїмеччина. Іїмечка рада звізкова звізчала вже проекти державного закона о прими сюмъ убезпеченію роботнїкѣвъ наслучаючи наслучаючи роботнїкѣвъ съ закладомъ державнимъ. Кошта звізчена на позонослать частину властителівъ заводовъ и фабрикъ, у которыхъ роботнїкъ працює (Агбенїзебер), а по частину роботнїкъ. Коли роботнїкъ має 750 марокъ роцної платы, то на премію убезпеченія складаються на половину бѣтъ и его господарь; коли же роботнїкъ має меншо, якъ 750 марокъ, тогды господарь платитъ ½ преміи убезпеченія свого роботнїка, а ½ краснїи звізокъ убогихъ дотичнаго поїтїя (Land-Armenverband des Bezirkes). Тарифу премійну нормує администрація такъ, що преміями покрывають нагороду школъ и технічнїи зарядъ. Цѣла організація отже полягає на ідеї «самомочі», такъ якъ вся держава заповѣдена.

— Wiener Allg. Zeitung про новыѣ членовъ палаты пановъ зъ Галичинїи. Дуже симпатично (якъ то підносять «Слава», № 16, въ 21 с. м.) вѣтъась съ новоменованихъ членовъ палаты пановъ зъ Галичинїи вѣденська «Wien. Allg. Ztg.» Симпатично! — нема що казати! О дру Змѣблизкевичу пише, що онъ синъ убогого маломѣщаница зъ Старого Мѣста и зъ Русини по народностi и обрадѣ перекинувся на Поляка... О гр. Евардѣ Стадницкѣ зъ Крисовиць пише, що про того нового «зенатора» доину никто ничего не чуває, а яко одиону заслугу зъ підносяти тоє, що въ єго замку бѣ. В. Ѣѣсъ сего року пѣдчась манерѣръ бувъ замешканъ... О гр. Інѣ Тарновскѣмъ пише, що и той грає ничимъ не бѣльши бѣтъ понерѣднаго графа, що и о той граffъ мало можна ѿказати. Нѣ, правда, підносять Wien. Allg. Ztg. одиону заслугу гр. Тарновскаго (изъ членівъ, здається, «Слава» и добавить симпатію), а именно ту заслугу, що копи гр. Тарновскаго «Przedswit» вигравала премію на «wyscigach» по найзіменінѣшіи мѣстахъ Європы... Ну, памъ здається, що залів куртози взгляду нового «райг»-а могла бути Wien. Allg. Ztg. надъ тою заслугою гр. Тарновскаго для краю и державы перейти до порядку дневнаго...

— Зъ Станиславова пишуть намъ, що противъ дотепернїи звичаївъ поизнажали Польски-референти та шамшони скруженого суду дуже много термінівъ до розправъ на день Богомилія (Горданъ) передъ подудицемъ, отже на пору, въ котрїй обходївась торжественный обходъ церковнїи срѣдь мѣста съ уделомъ іоніароднимъ. Въ ту пору, коли представителі політичнїи, поїсковиць и автономичнїи палати брали участь въ обходѣ, обходївась розірваніемъ въ той самімъ ц. к. скруженомъ судѣ, котрого урядники, особливо молодшіи и низшіи, бути переважно Русинами. Якъ звѣтно, свято Богомилія згримаджує у насъ таки Русинами якъ и Полякімъ до церкви, слѣдователю стало виїзначеніемъ на себѣ день розправъ лихви жіїдамъ въгодна!

— Зъ Ходорова доносять намъ, що въ таомиць школѣ, до котрой учають дѣти мажже въключно рускїи, такъ якъ Ходоровъ

